

BOss Rkps 17073/II.

Materiały dotyczące sprawy rewindykacji zbiorów
Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich
we Lwowie

w latach 1945-1946.

Pol., ukr. 1944-1946. K. 58.

MANUSCRIPTA
INSTITUTI OSSOLINIANI

II. 17073

9/67 1

Jednym z najważniejszych, najdawniejszych czasem powstania i najbardziej zasłużonych ośrodków kultury polskiej jest Zakład Narodowy im. Ossolińskich.

Ossoliński, tworząc w r. 1817 swoją fundację opiekę nad nią oddał całemu narodowi, który zrozumiał od razu szlachetność jego inicjatywy i poparł ją czynnie. To też od pierwszej chwili zaczęły napływać dary z całej Polski i z zagranicy, które odtąd nieprzerwanie aż do r. 1939 powiększały zbiory i majątek Ossolineum. Obok ludzi zamożnych i wielkich zbieraczy, na listach ofiarodawców z całej Polski i z obczyzny znajdowali się zawsze skromni uczeni, literaci i inni, którzy zbiory Ossolineum zasilali mniejszymi, ale nieraz bardzo cennymi darami. Tak więc Ossolineum rozrastało się szybko, wysuwając się na czoło polskich instytucyj kulturalnych, a nieraz na skutek niepomyślnych warunków życia narodu bez własnego państwa było jedyną tego rodzaju instytucją publiczną.

Zasługi Ossolineum dla kultury polskiej są bardzo wielkie i w różnych idą kierunkach. Jeśli idzie o zbiory biblioteczne było ono pewnego rodzaju polską Biblioteką Narodową, gromadząc w swych rękopisach nieocenione materiały do historii i literatury polskiej w tym autografy największych poetów i pisarzy jak Mickiewicz /autograf Pana Tadeusza/, Słowacki /cała niemal spuścizna rękopiśmienna/, Fredro, Kraszewski, Korzeniowski Pol., Lenartowicz, Ujejski, Asnyk, Rodziewiczówna, Sienkiewicz, Kasprówic, Żeromski, Reymont i wielu innych. Wśród książek zasługuje na uwagę jeden z największych zbiorów starodruków polskich od XV - XVIII w. w tym wiele "białych kruków" tzn. książek zachowanych w jednym lub niewielu tylko egzemplarzach, a poza tem największy zbiór gazet i czasopism polskich, nie licząc wielkiej ilości wydawnictw rzadkich i cennych. W zbiorach muzealnych zasługują na uwagę jedyne w swoim rodzaju kolekcje portretów historycznych, starej broni polskiej, monet i medali, a wreszcie sztychów i rysunków malarzy polskich. Co do wartości wrzędzie bibliotek polskich zajmuje Ossolineum drugie miejsce po

Bibliotece Jagiellońskiej w Krakowie i że bez jego zbiorów praca nad jakimkolwiek zagadnieniem z zakresu historii i literatury polskiej jest nie do pomyślenia.

Jeśli idzie o dalsze zasięgi kulturalne, to zastępując przez lat kilkadziesiąt nieistniejące uniwersytety, akademie i towarzystwa było Ossolineum jednym z głównych ośrodków nauki polskiej, a i potem w pomyślniejszych warunkach aż do ostatnich czasów nie przestawało ono inicjować i wspomagać poważne wydawnictwa naukowe, które tylko w oparciu o taką instytucję mogły dochodzić do skutku. Od lat 130 spełnia ta instytucja chlubnie to zadanie będąc zawsze ogólnopolską, nigdy dzielnicową ani partykularną. Dotyczy to zarówno zbiorów bibliotecznych i muzealnych, jakie zgromadzone zostały w murach Zakładu we Lwowie, jak i działalności naukowo-wydawniczej prowadzonej od tak dawna rozpościerającej się na całą dawną Polskę. I zaznaczyć należy odrazu wyraźnie oraz podkreślić, że Zakład jest i był instytucją zawsze i wyłącznie polską. Samo jego istnienie i cała przeszłość oraz fakt, że działalność jego była i jest wyrazem sił kulturalnych samego społeczeństwa i nigdy nie doznawała poparcia rządów ani polskiego ani też przedtem austriackiego, mówi o jego znaczeniu. Tej instytucji państwo i naród polski nie może być pozbawiony.

Stan prawno-organizacyjny do września 1939 r.:

Zakład Narodowy im. Ossolińskich, czyli tzw. powszechnie Ossolineum było samoistną fundacją, rządzącą się swymi własnymi przepisami statutowymi, opartymi na akcie fundacyjnym i testamentie jej założyciela Józefa Maksymiliana Ossolińskiego z lat 1815-1827. Zbiory biblioteczne rękopiśmienne i muzealne, przekazane przez Ossolińskiego zostały bardzo znacznie powiększone przez przyłączenie do nich w r. 1823 przez Henryka Lubomirskiego kolekcji rzeczy sztuki, obrazów i rzeźb, broni i pamiątek historycznych, numizmatów itp. Stąd powstały w łonie Zakładu dwa wzajemnie uzupełniające się działy: biblioteczny i muzealny, ten ostat

ni noszący nazwę Muzeum imienia Lubomirskich, oba pozostające pod wspólną administracją i wspólnym kierownictwem fachowym. Materialną podstawą egzystencji i działalności Ossolineum były z jednej strony dobra ziemskie, położone w pobliżu Tarnowa /Zgórsko z przyległościami o obszarze 8000ha/ oraz dochody czerpane z złączonego z Zakładem przedsiębiorstwa przemysłowego pod nazwą "Wydawnictwa książek szkolnych we Lwowie z trzema drukarniami i introligatornią. Według schematu przyjętego w Związku Sowieckim przedstawiało Ossolineum za ten typ. tzw. kombinatu. W czasach kombinatu tego wchodził w grę jeszcze jeden czynnik tj. należąca do rodziny Lubomirskich ordynacja Przeworska, a każdorazowy ordynat na Przeworsku i dożywotni użytkowca dóbr przeworskich był zarazem kuratorem Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, Nadzór nad wykonaniem zarządu majątkiem fundacyjnym Zakładu, jego przedsiębiorstwa przemysłowego i wypełnianiem celów fundacji spoczywał w ręku rządowego Biura Fundacyjnego przy Województwie lwowskim.

Powstanie zbiorów bibliotecznych i muzealnych dawnego Ossolineum:

Fundator Zakładu J.M. Ossoliński, jako prefekt biblioteki nadwornej przebywał stale w Wiedniu i tam też gromadził początkowo swe zbiory, biblioteczne jak i muzealne, pochodzące przeważnie z zachodnich ziem Polski. Z chwilą gdy Lwów, jako stolica austriackiej wówczas Galicji, został przez niego wybrany na siedzibę Zakładu, z Wiednia zbiory Ossolińskiego przywiezione zostały do Lwowa. Zbiory ordynacji Lubomirskich przybyły do Lwowa z Przeworska, innej gałęzi rodziny Lubomirskich z Kruszyny wówczas z terenu Królestwa Polskiego, zbiory Pawlikowskich z Medyki pod Przemyślem, Sapiechów z Krasieczyna również na zachód od Przemyśla, Hussarzewskich ze Szczucina koło Tarnobrzega, Straszewskiej z Florencji we Włoszech, Sarzyńskich spod Krakowa, Stadnickich z Żmigrodu koło Jasła, Ambrożego Grabowskiego z Krakowa, Gembickiego i Łempickich z Warszawy, galeria obrazów Dąbskich z Wojnicza, Niewiarowicza-Tysiewicza z Paryża itd. Ogromnie przeważająca część zbiorów zarówno bibliotecznych, jak i muzealnych Zakładu Narodowego im. Ossolińskich

względnie Muzeum Lubomirskich pochodzi, jak z tego wynika, z terenów zachodnich ziem polskich, nie zaś ze Lwowa samego, ani z ówczesnej Galicji Wschodniej. Samo przez się jest zrozumiałem, że zarówno fundator jak i późniejsi kuratorowie i dyrektorowie Zakładu starali się zebrać przede wszystkim to, co dotyczy dziejów kultury i pamiątek historycznych polskich: analogiczne przedmioty ukraińskie znajdowały miejsce natomiast w zbiorach równorzędnych instytucyj ukraińskich, jak Narodny Dom, Biblioteki Towarzystwa im. Szewczenki czy ukraińskiego Muzeum Narodowego we Lwowie.

Skład zbiorów bibliotecznych i muzealnych:

A. Zbiory Zakładu w dziale bibliotecznym obejmują No Inw. 235,000 w około 500,000 tomach + 500,000 niezainwentowanych.

1. Rękopisy No Inw. ok. 9,000 + 8,000 niezainwentowanych.
2. Autografy No Inw. ok. 5,000 + 6,000 niezainwentowanych.
3. Zbiory kartograficzne No Inw. ok. 9,000
4. Zbiory muzykologiczne No Inw. ok. 4,500
5. Dyplomy No Inw. ok. 2,500 + 1,000 niezainwentowanych.

B. W dziale Muzealnym:

1. Zbiory graficzne: około 300,000 + 26,000 zbiorów Pawlikowskich.
+ ok. 30,000 niezainwentowanych.
2. Biblioteka ^{eal}muzykologiczna 8,800
3. Zbiór fotografii i klisz 12,000 + 10,000 niezainwentowanych,
4. Obrazy 1,700
5. Rzeźby 500
6. Pamiątki historyczne i archiwalne 6,400
7. Zbiór numizmatów 17,200 + 3,000 niezainwentowanych.
8. Broń 1,800.

Organizacja Zbiorów i zmiany w niej po wrześniu 1939:

Zarządzeniem władz sowieckich z początków 1940 r. zostały połączone ze sobą Zbiory dawnego Zakładu Narodowego im. Ossolińskich ze

zbiorami drugiej instytucji lwowskiej o charakterze fundacji prywatnej tj. Biblioteki Wiktora Baworowskiego we Lwowie. Zbiory obu fundacji objęte zostały wspólną opieką jako całość mająca stanowić odtąd filię biblioteki Akademii Nauk w Kijowie.

Jak wykazuje drukiem ogłoszona publikacja R. Kotuli: Biblioteka Wiktora Baworowskiego we Lwowie /Lwów, 1926/, zbiory fundacji tej obejmowały w bibliotece No inw. 19,700:

Muzykaliów	113
Rękopisów	1,660
Dyplomów	110
Grafiki	8,800
Obrazów, miniatur itd.	286
Różnych	200.

Najcenniejszą część zbiorów fundacji Baworowskich stanowią starodruki - w tej liczbie szereg inkunabułów /do r.1500 daty wydania/ pochodzące ze zbioru Czerneckich z Ruska w woj. Poznańskim, tudzież również cenne rękopisy w znacznej części średniowieczne ze zbiorów: Stannickich ze Zmigrodu ad Jasło, Ambrożego Grabowskiego z Krakowa, Bandtkiego z Warszawy, Dębowskiego z Klimontowic ad Kielce, Kazimierza Stronczyńskiego z Piotrkowa itd. Miejsca pochodzenia zbiorów tu przytoczone wskazują również, że kolekcja fundacji Baworowskich pochodzi w ogromnej części z ziem zachodniej Polski i dotyczy polskiej kultury.

W zastosowaniu nowej organizacji w czasach sowieckich, nastąpiło też daleko idące przemieszanie ze sobą zbiorów obu fundacji. Zbiory graficzne obu fundacji zostały połączone, starodruki Baworowskich przeniesione do gmachu dawnego Ossolineum itd. W zupełności rozbite zostały zbiory muzealne, a wszystkie przedmioty o charakterze muzealnym przedtem Muzeum im. Lubomirskich oraz fundacji Baworowskich przekazane zostały obcym instytucjom a mianowicie obrazy i rzeźby Galerii

Obrazów we Lwowie, przedmioty przemysłu artystycznego Lwowskiemu Muzeum Przemysłu Artystycznego, zaś wszystkie inne przedmioty o historycznym znaczeniu Lwowskiemu Muzeum Historycznemu.

Pozostałe w budynkach dawnego Ossolineum i dawnej fundacji Wiktora Baworowskiego zbiory otrzymały nazwę: Polskiego Sektora Filii Biblioteki Akademii Nauk URSSR.

Z powyższego przedstawienia stanu rzeczy wynika: że zbiory obu instytucyj fundacyjnych tj. zarówno dawnego Zakładu Narodowego im. Ossolińskich jak i fundacji Wiktora Baworowskiego ze względu na swój wkład i przedmioty w nich zawarte miały i mają charakter wyłącznie polski, że pochodzenie ich jest z ziem w ogromnej przewadze rdzennie polskich, że fundatorowie zbierali je, a późniejsi ofiarodawcy zbiory ich powiększali z myślą służenia kulturze polskiej. Ten charakter zbiorów jakkolwiek dzisiaj rozprószonych w kilku instytucjach, rzuca się sam w oczy i widoczny był zawsze ze samych eksponatów muzealnych, nie mówiąc już o zbiorach bibliotecznych, w których treść książek i ich tytuły mówią o tym samym, choćby na podstawie pobieżnego przeglądu inwentarzy i katalogów.

Zbiory te zarówno biblioteczne jak i muzealne nie mogą być odjęte kulturze polskiej i przyszłemu powojennemu Państwu Polskiemu. Byłaby to zbyt dotkliwa strata dla polskiej kultury, niczym zresztą nieuzasadniona. Sam fakt bowiem, że w danej chwili odnośne zbiory znajdują się we Lwowie nie może być w tym wypadku decydujący. Kultura narodu ukraińskiego nie zyska nic przez włączenie ich i stanowiłyby one obce ciało w zbiorach mówiących o dorobku kulturalnym tego narodu. Rozumiała to Akademia Nauk w Kijowie tworząc ze zbiorów bibliotecznych dawnego Ossolineum i fundacji Baworowskich osobny sektor polski i stwierdzając tym samym jego charakter i przeznaczenie służenia kulturze polskiej.

Lecz na tym poprzestać niepodobna i domagać należy się rewindykacji polskiej kultury także zbiorów muzealnych, tym dwom instytucjom

odebranych i przydzielonych innym lwowskim muzeom. Polski charakter tych zbiorów muzealnych nie ulega też żadnej wątpliwości jak wyżej wykazano.

Korzystać z nich kultura i nauka polska może nie gdzie indziej, jak tylko na terytorium polskim. Dlatego też P.K.W.N. prosi o integralny zwrot i przekazanie władzom polskim zbiorów:

a/ Polskiego sektora Filii Biblioteki Ukraińskiej Akademii Nauk
we Lwowie,

b/ tych zbiorów niegdyś Zakładu Narodowego im. Ossolińskich i fundacji Wiktora Baworowskiego we Lwowie, które swego czasu przekazane zostały Lwowskiej Galerii Obrazów, Muzeum Przemysłu Artystycznego i Lwowskiemu Muzeum Historycznemu, a to celem ich zabrania i przeniesienia na terytorium Polski.

Ossolineum, istniejące jako instytucja publiczna od 1817 r. jest w całości dziełem inicjatywy nie rządowej austriackiej ale polskiej prywatnej w okresie niewoli uważane ono było przez naród polski i przez rząd austriacki za polską bibliotekę narodową, co nawet w okresach wzmożonej germanizacji było powodem wzmożonych represyj politycznych. Zbiory Ossolineum powstały drogą darów Polaków, mieszkających na ziemiach dawnej Polski, i na obczyźnie, względnie drogą zakupów, z dochodów z własnego majątku. Nie korzystało ono nigdy z pomocy rządu ani austriackiego ani polskiego, które ograniczały się tylko do nadzoru nad majątkiem i gospodarką finansową.

Zbiory napływały bądź to jako większe kolekcje, czasem od wielu pokoleń pozostające w ręku rodziny, bądź też jako biblioteki poszczególnych uczonych, bądź wreszcie jako mniejsze dary indywidualne. W ten sposób powstały zbiory, które wśród bibliotek polskich co do wartości i znaczenia zajmują drugie miejsce. Bez nich nie są możliwe badania w żadnej dziedzinie historii i kultury polskiej i jako takie znane są one w kraju i zagranicą, jak tego najlepiej dowodzą ożywione stosunki naukowe z wielu krajami na obu półkulach świata przed wojną.

Ich najcenniejsze części składowe można pokrótce w następujący sposób scharakteryzować:

1. R e k o p i s y, wśród których są najstarsze kroniki polskie i zabytki języka polskiego, autografy najwybitniejszych polskich pisarzy i poetów /Mickiewicz, Słowacki, Krasiński, Krasicki, Fredro, Koźmianowski, Kraszewski, Asnyk, Sienkiewicz, Reymont, Kasprówic, Żeromski i i./, obfite materiały genealogiczne, korespondencja działaczy publicznych i uczonych, materiały dotyczące działalności rozmaitych towarzystw kulturalnych:

2. S t a r e d r u k i, wśród których wiele bardzo egzemplarzy unikatowych niezachowanych w żadnym innym zbiorze, poza tem egzemplarze, pochodzące z bibliotek królów polskich, wybitnych polityków, uczonych, i działaczy kulturalnych, często zaopatrzone ich dopiskami.

3. Zbiór gazet i czasopism polskich, krajowych i zagranicznych, który uchodzi za najbogatszy z istniejących.

4. Wśród druków nowych wiele wydań rzadkich niecenzuralnych i w kraju zabronionych, stanowiących nieocenione źródło dla dziejów polskich ruchów rewolucyjnych, poza tem wydania specjalne, egzemplarze z nakładów zniszczonych lub wycofanych, egzemplarze z dedykacjami autorskimi.

5. Rysunki i sztuki, które w pewnych kierunkach nie mają analogii w innych zbiorach i stanowią bezcenne źródło dla badań nad sztuką polską aż do ostatnich czasów.

Jak z powyższej krótkiej charakterystyki wynika, zbiory Ossolineum posiadają swój wyraźnie określony profil. Składają się one w przeszło 90 % z poloniców i wydzielenie z nich rzeczy które by nie miały dla kultury polskiej znaczenia, jest rzeczą niesłychanie trudną. Wymagałoby ono długotrwałego nakładu pracy, której wynik z punktu widzenia kultury ogólnoludzkiej byłby wątpliwy, jak każde rozbicie kolekcji, będącej dziełem nie przypadku ale świadomego wysiłku kilku generacji narodu.

Jeśli istnieje zamiar dopomożenia doraźnie narodowi polskiemu w pracy nad odbudową jego kultury, istnieje w tej chwili jedna tylko możliwość. Akademia Nauk znajduje się w posiadaniu resztek nakładów Ossolineum w ilości 2-3 wagonów. Są to książki wyłącznie w języku polskim, a treściowo obejmują one poza dziełami naukowymi, utwory literatury pięknej i wydania klasyków polskich, z wstępami i komentarzem krytycznym. Oddanie poważnej części tych nakładów Rządowi Polskiemu w obecnych zawłaszczających warunkach, gdzie książka polska na skutek polityki okupanta niemieckiego jest tak rzadka i poszukiwana, miałoby wielką wartość i spotkałoby się z należytych uznaniem.

Осолінеум, яке існує як публична установа від р.1817, є в цілості твором не австр. уряду, але польської приватної ініціативи в добі поневолення та від самого початку так польський народ як і австрійський уряд уважали його за польську народну бібліотеку, що в добах скріпленої германізації було навіть причиною політичних репресій. Збірки Осолінеум повстали шляхом дарів від поляків, що жили на території давньої Польщі і за кордоном, або шляхом заупу з прфбутків власного майна установи. Не користувалося воно ніколи допомогою урядів ані австрійського ані польського, які наглядали тільки над майном і фінансовою господаркою.

Збірки прибували як більші колекції, які від кількох поколінь були в руках рідні, або як бібліотеки поодиноких учених, або жінці як менші дари поодиноких осіб. Цим чином повстали збірки, які між польськими бібліотеками займають друге місце щодо вартости й значення. Без них неможливим є досліджувати в якійнебудь ділянці польську історію і культуру - і як такі були знані перед війною в краю і за кордоном, що найкраще доказують наукові взаємини з богатьома/ε краями на обох півкулах землі.

Найвартніці їх складові часті можна коротко схарактеризувати ось так :

I/. Рукописи, поміж якими є найстарші польські літописи і п'ямки польської мови, автографи найзнаменитших польських письменників і поетів / Міцкевич, Словацький, Красінський, Крasicький, Фредро, Кожен'овський, Крашевський, Асник, Сенкевич, Реймонт, Каспрович, Жеромський, і др./, численні генеалогічні матеріали, переписка публичних діячів і учених, матеріали відносно діяльності різних культурних товариств.

2/. Старі друки, між якими багато дуже цінних унікатів, які не заховались у ніякій іншій збірці, крім цього примірники, що походять з бібліотек польських королів, визначних політиків, учених і діячів культури, дуже часто з їх дописками.

3/. Збірка газет і часописів польських краєвих і закордонних, яку належить уважати найбагатшою з існуючих.

4/. Між друками новими багато видань рідких, нецензурних і в краю заборонених, які уявляють неоціненне джерело для історії польських революційних рухів, крім цього спеціальні видання, примірники з накладів, що загинули або зійшли з обігу, примірники з авторськими присвятами.

5/. Рисунки і штихи, які в деякій мірі не мають аналогії у інших збірках і представляють неоціненне джерело для дослідів над польським мистецтвом аж до останніх часів.

Як виходить з позиції короткої характеристики, посідають збірки Осолінеум своєрідне, виразно очеркнене лице. Складаються вони з понад 90% з польоніків, а виділення з них річей, які не малиби значення для польської культури, є вельми важке. Вимагалоби воно довготривалого вкладу праці, якої вислід з точки погляду загальнолюдської культури бувби сумнівний, як кожне розібрання збірки, що не є твором випадку, але свідомого зусилля кількох генерацій народу.

Якщо існує намір допомогти у цей момент польському народові у відбудові його культури, то існує під теперішню хвилю лише одна можливість.

Академія Наук посідає остатки накладів Осолінеум у кількості 2 - 3 вагонів. Це книжка виключно в польській мові, а щодо змісту обіймаєть крім наукових робіт, твори художньої літератури та видання польських класиків із вступами і критичними коментарями.

Особливо в теперішніх обставинах, коли польська книжка
наслідком політики німецького окупанта є рідка і за нею питають,
передача значної частини тих накладів Польському Урядові малаби
свою велику цінність і стрінуласяб з належним признанням.

Львів, дня 30 травня 1945 р.

Зав. польським сектором
Бібліотеки Академії Наук
УРСР у Львові

/Гембарович П.Т./

- I. Podstawą akcji rewindykacyjnej w obecnym znanym tu stanie rzeczy może być oświadczenie vice-premiera Ukr.S.S.R. Bażana, złożone w czasie uroczystości na polach Grunwaldu i ogłoszone w "Prawdzie Ukrainy" nr 142 z 19.VII 1945 r.
- II. Jako mienie kulturalne Polski rozumieć należy:
- a/ przedmioty stworzone przez Polaków;
 - b/ przedmioty stworzone przez obcych dla Polaków;
 - c/ przedmioty bez względu na pochodzenie, które znajdując się przez czas dłuższy w posiadaniu polskim stały się integralną częścią dorobku kulturalnego Polski;
 - d/ pamiątki narodowe względnie związane z wybitnymi osobistościami polskimi.
- III. Przy ustalaniu zasad ogólnych trzeba pamiętać, że stosownie do roli, jaką Lwów odgrywał w polskim życiu kulturalnym w XIX w. zbiory jego posiadały charakter ogólnopolski i powstały wyłącznym wysiłkiem i ofiarnością społeczeństwa polskiego.
- Rewindykacji na terenie Lwowa powinny podpadać następujące objekty:
- A. Zakład Narodowy im. Ossolińskich. Powołany do życia w r. 1817 inicjatywą prywatną, utrzymany i powiększany ofiarnością publiczną aż do ostatnich czasów, był instytucją prywatną, która nigdy z pomocy żadnego rządu nie korzystała. Zbiory jego i majątek powstały drogą zapisów i darów, pochodzących od Polaków, mieszkających na ziemiach historycznych Polski i na obczyźnie, oraz drogą zakupów z dochodów z własnego majątku. Ossolineum zatem było od swych początków biblioteką narodową, gromadząc wszystko, co się odnosi do historii, kultury i literatury polskiej i przez cały czas niewoli było jednym z najważniejszych ośrodków polskiej inicjatywy kulturalnej, zdobywając dużo zasługi w walce z germanizmem o utrzymanie narodowości. Jako instytucja polska znane ono było szeroko zagranicą, jak tego dowodzą stosunki z instytucjami naukowymi na obu półkulach.
- Zbiory Ossolineum co do swej wartości w rzędzie bibliotek polskich

już przed wojną zajmowały drugie po Bibliotece Jagiellońskiej miejsce, dziś znaczenie ich po zniszczeniu zbiorów warszawskich, poznańskich i pomniejszych prowincjonalnych wzrosło niepomniernie i bez nich nie jest do pomyślenia jakakolwiek praca w zakresie historii i kultury polskiej. Ich zawartość da się pokrótce w następujący sposób scharakteryzować:

1/ Rekopisy, wśród nich

- a/ szereg najstarszych zabytków języka polskiego;
- b/ autografy najwybitniejszych pisarzy polskich: Mickiewicz, Słowacki, Krasiński, Bohomolec, Niemcewicz, Krasiński, Pol, Goszczyński, Ujejski, Lenartowicz, Kraszewski, Korzeniowski, Asnyk, Sienkiewicz, Rodziewiczówna, Kasprzowicz, Żeromski, Reymont i i.;
- c/ kroniki i dzieła historyków polskich od XIV w. począwszy;
- d/ materiały historyczne, oficjalne i prywatne do nowych dziejów Polski od XVI w. począwszy;
- e/ zabytki średniowiecznego ustawodawstwa polskiego i czasów późniejszych;
- f/ teatralia polskie od XVII - XIX w.;
- g/ materiały do dziejów nauki i kultury polskiej /korespondencja uczonych i artystów, bruliony prac i zbiory materiałów źródłowych/;
- h/ źródła do historii gospodarczej Polski od XVI w. począwszy;
- i/ materiały biograficzne odnoszące się do poszczególnych osób i rodzin;

2/ Dokumenty i dyplomy polskie od XVII w. począwszy, w tym wiele dokumentów królewskich.

3/ Autografy wybitnych działaczy kulturalnych i politycznych od XV w. począwszy.

4/ Starodruki od XV - XVIII w. W zakresie poloniców najzasobniejszy obok Biblioteki Jagiellońskiej zbiór klasyków polskich, wielka ilość egzemplarzy unikatowych albo bardzo rzadkich, egzemplarze autorskie z własnoręcznymi dedykacjami i dopiskami. Wśród obcych rzadkie wydania z dawnego posiadania polskiego, w oryginalnych oprawach z bibliotek królów i wybitnych osobistości polskich, często z dopiskami i uzupełnieniami własnoręcznymi dawnych właścicieli.

5/ Druki XIX i XX w. Wśród nich:

- a/ Pierwsze wydania klasyków epoki romantyzmu i późniejszych;
- b/ egzemplarze autorskie z dedykacjami i poprawkami autorskimi;
- c/ druki niecenzuralne i emigracyjne w takiej ilości po spaleniu zbiorów rapperswylskich gdzie indziej niezachowane;
- d/ czasopisma i gazety polskie krajowe i zagraniczne. Największy w Polsce komplet;
- e/ polonica w językach obcych;
- f/ slavica i obcojęzyczne z dedykacjami dla Polaków;
- g/ księgozbiory znacznych rodów, wybitnych polskich zbieraczy i uczonych, które często same dla siebie stanowią dokumenty kultury polskiej;
- h/ źródła bibliograficzne i nowożytna literatura naukowa i fachowa w różnych językach, jako aparat pomocniczy;

6/ Zbiór kartograficzny, mający dużą wartość dla dziejów nauki polskiej.

7/ Nuty rękopiśmienne i drukowane XVIII - XX w.

8/ Sztychy i zbiór ikonograficzny stanowiące zwłaszcza po zniszczeniu bibliotek warszawskich nieocenione źródło dla dziejów sztuki i kultury polskiej.

9/ Zbiory muzealne przekazane przeważnie w r. 1940 innym muzeum lwowskim. Wśród nich:

- a/ przeworska kolekcja broni Lubomirskich;
- b/ zbiór obrazów artystów polskich i obcych;
- c/ portrety historycznych osobistości polskich;
- d/ pamiątki historyczne i dzieła przemysłu artystycznego;
- e/ zbiór monet i medali, najbogatszy po zbiorze Czapskich w Krakowie, zawiera wiele rzadkości.

Zbiory te powinny być zwrócone Ossolineum i przeniesione do Polski.

Zbiory te, jak z powyższej charakterystyki wynika, nie mogą być dzielone i powinny w całości być przekazane narodowi polskiemu, który je za swą szczególnie cenną własność zawsze uważał. Znajdowało to wyraz niejednokrotnie w aktach darowizny, w których zastrzeżone było, że pozostawać one mogą w Ossolineum tak długo, jak długo posiada ono cha-

rakter instytucji polskiej. Dzielenie zbiorów, stanowiących pewną organiczną całość byłoby równoznaczne z ich okaleczeniem i nie zadawalając nikogo byłoby z ogólnokulturalnego punktu widzenia bardzo szkodliwe. Pozostawianie ich poza Polską byłoby katastrofą dla nauki polskiej i skierowywałoby ustawicznie jej uwagę na Lwów, gdzie po zmianie układu narodowościowej ludności byłyby one praktycznie nieużyteczne. Jeśli bowiem idzie o nowsze ukraińskie w języku polskim są one w większym jeszcze komplecie zastąpione w innych bibliotekach, zwłaszcza zaś Uniwersyteckiej, która posiadała aż do 1939 r. ogólnopolski egzemplarz obowiązkowy, starsze znajdują się w zbiorach Biblioteki Akademii USSR /dawny Narodny Dom i Towarzystwo Naukowe im. Szewczenka/.

- B. Biblioteka Baworowskich zarówno w swym charakterze ogólnym jako fundacja prywatna i jako zbiór poloników jest zbliżona do Ossolineum; przy czym zarówno w swym zbiorze rękopisów /bogate materiały do dziejów średniowiecznego prawodawstwa i piśmiennictwa polskiego/ jak i w kolekcji starodruków /druki różnowierców polskich i wiele białych kruków XVI - XVII w./ dopełnia ona szczęśliwie Ossolineum. Stąd też zasady wyłuszczone odnośnie do Ossolineum powinny tu znaleźć pełne zastosowanie.
- C. Biblioteka Uniwersytecka powstała w oparciu o dawny księgozbiór lwowskiej akademii jezuickiej i biblioteki skasowanych klasztorów z Tyńca pod Krakowem na czele, drogą zakupów urzędowych, darów prywatnych społeczeństwa polskiego i wreszcie ogólnopolskiego egzemplarza obowiązkowego. Rewindykacji podlegać powinny:
- a/ polonica wśród rękopisów i starodruków /ewentualnie o ile ich nie posiada Ossolineum/;
 - b/ księgozbiór Czartoryskich z Honfleur /około 23,000 tomów/ ofiarowany z zastrzeżeniem, że o ileby w Uniwersytecie lwowskim zapanował niepolski język, zbiór przechodzi do Akademii Umiejętności w Krakowie.
 - c/ szereg depozytów złożonych w czasie wojny w tym biblioteka Kapituły lwowskiej obrz.łac., wydawnictwa Polskiego Towarzystwa Filozoficznego, Polskiego Towarzystwa Historycznego, Polskiego Towa-

rzystwa Naukowego, księgozbiór K.Lanckorońskiej i szereg mniejszych, wreszcie biblioteki instytutów teologicznych, które wobec zniesienia Wydziału teologicznego i przeniesienia Seminarium duchownego na zachód byłyby we Lwowie bezużyteczne.

D/ Biblioteki Zakładów Uniwersyteckich. Księgozbiory prywatne poszczególnych profesorów jak Witkowskiego, Smogorzewskiego, Stasiaka, Gawrońskiego nie należące do Uniwersytetu znajdują się w Klasztorze Dominikanów. Biblioteka prof. Romera w Zakładzie geograficznym Uniwersytetu.

Z księgozbiorów: Biblioteki Zakładu historii literatury polskiej,
" " historii polskiej,
" " historii sztuki polskiej,
" " języka polskiego.

Biblioteka Zakładu historii społecznej i gospodarczej ma bardzo cenny zbiór materiałów, odnoszących się do dziejów gospodarczych ziem polskich.

Biblioteka Seminarium administracyjnego zawierała niemal wyłącznie książki prawno-administracyjne odnoszące się do Polski.

W Zakładzie Filologii francuskiej znajduje się Biblioteka Towarzystwa Przyjaciół Francji.

E/ Centralna Biblioteka Pedagogiczna, oparta w znacznej mierze na zbiorach Polskiego Muzeum Szkolnego. Rewindykować dzieła polskie i Polski dotyczące, w ustroju radzieckim bezużyteczne.

F/ Biblioteka Politechniczna i zbiory Politechniki lwowskiej: działy dotyczące polskiej architektury historycznej.

G/ Biblioteki klasztorne /Bernardyni, Dominikanie, Karmelici, Franciszkanie, Zmartwychwstańcy, Seminarium duchowne/.

H/ Biblioteka miejskich teatrów /polonica druki i muzykalia/.

I/ Biblioteka Polskiego Towarzystwa Muzycznego.

- J. Muzeum Dzieduszyckich fundacja prywatna, mająca w austriackim akcie fundacyjnym nałożony obowiązek uzupełniania swych zbiorów z terenu całej Polski i zastrzeżenie, iż w razie zmiany podstaw prawnych fundacji, zbiory przechodzą na własność Polskiej Akademii Umiejętności.
- K. Lwowskie zbiory miejskie. Składają się na nie: Muzeum Narodowe im. króla Jana III, Galeria Narodowa M.Lwowa, Muzeum Przemysłowe, Zbiory Bolesława Orzechowicza, Muzeum Historyczne M.Lwowa. Powstały głównie wysiłkiem i darem społeczeństwa polskiego. Organizowali je wyłącznie Polacy /Rutowski, Czołowski/. Główną podstawę zbiorów stanowią dary i zapisy polskiego społeczeństwa. Niektórzy z zastrzeżeniami, jak np. zbiory Orzechowicza, iż w razie gdyby Lwów znalazł się poza granicami Polski, zbiory mają być przewiezione do Polski. W 1940 r. do zbiorów włączono zbiory szeregu instytucyj prywatnych i osób, więc Muzeum Lubomirskich, zamku w Podhorcach, Dzieduszyckich, Gołuchowskich, Pinińskiego, Kapituły Łacińskiej, dalej Dąbcańskiej, Sadowskiego, Żydowskiej Gminy wyznaniowej, Wybranowskiego, Rzewuskiego, Skowrońskiego i i. Ze względu zatem na pochodzenie i przeważnie polski charakter zbiorów powinny one podlegać rewindykacji w szerokim bardzo zakresie /z wyłączeniem ew. ukrainików i zdecydowanych leopolitanów/.
- L. Archiwa. Rewindykacji podlegają akta, dotyczące terytoriów, pozostających przy Polsce. /Akta przeworskie, sanockie, przemyskie, krasnostawskie, lubaczowskie, oraz odnośne partie aktów austriackich i depozyty gmin, akty polskich instytucji społecznych i inne podobne, wreszcie archiwa prywatne np. Lanckorońskich, Dzieduszyckich, Gołuchowskich, zabrane w 1939 r., dyplomy i rękopisy Biblioteki Poturzyckiej/.
- M. Resztki nakładów wydawnictw polskich /Ossolineum, Książnica-Atlas, Polskiego T-wa Naukowego, Polskiego T-wa Orientalistycznego/.

N. Zabytki kościelne.

O. Metryki i księgi stanu cywilnego rzym.-kat. i ewag. w Zaksie.

Na p r o w i n c j i.

A. Biblioteka obłastna w Drohobyczu. Rewindykacji powinny podlegać księgozbiór chyrowskiego zakładu i wszystkie polonika i polonolatina z polskich księgozbiorów.

B. Biblioteka obłastna w Stanisławowie /Rewindykować bibliotekę Smugłowskiego, polonika z bibliotek gimnazjalnych, T.S.L. i i./

C. Biblioteka obłastna w Tarnopolu. /Rewindykować księgozbiory Finkla, Fundacji Baworowskiego, T.S.L., gimnazjów i szkół/.

D. Muzeum w Samborze. /Rewindykować zbiory Polskiego Muzeum, Lanckorońskich z Rozdołu, Zakładu w Chyrowie/.

E. Muzeum Pokuckie w Stanisławowie. /Rewindykować polskie zbiory stanisławowskie i b.muzeum w Kołomyi, zbiór broni Hartleba/.

F. Muzeum Podolskie w Tarnopolu. /Rewindykować zbiory T.S.L., Podolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Tarnopolu, Muzeum w Brzeżanach/.

G. Resztki zbiorów zamku w Podhorcach.

H. Biblioteki i dzieła sztuki kościelnej po kościołach i klasztorach.

Правда України

№ 142 /2091/ четвер 19 июля 1945.

Промова тов.Бажана.

Делегація Української ССР - на прзднестве в Грюнвальде.

"Український народ єдинодушно одобрив ініціативу глави
правительства України Н.С.Хрущева о передаче польскому
народу всех культурных ценностей Польши, которые находятся
на территории Советской Украины."

РАДЯНСЬКА УКРАЇНА

Пятниця, 20 липня 1945 р.

№ 143/7712/

СВЯТКУВАННЯ в ГРОНВАЛЬДІ.

Участь радянської делегації у святі польського народу. Увечері відбулися урочисті збори, на яких тов. Бахан виступив з промовою про польсько-українську дружбу.

В своїй промові, яка була вислухана з великою увагою і акрита оплесками, тов. Бахан сказав:

Український народ з почуттями дружби і любові ставив за героїчною боротьбою поляків. Український народ, який сам пройшов через тяжкі випробування, допоможє польському народові загоїти свої рани. Не на вітер проголосують радянські народи слова дружби і любові. Ми свято зберігаємо наше слово, виконуємо наші зобов'язання, зберігаємо нашу честь і національну гідність.

В цьому виявився величний дух Сталіна. Коли ми говоримо про прагнення до дружби з вільною, незалежною, демократичною Польщею, ми говоримо це від широго серця.

Український народ одностайно схвалив ініціативу глави уряду України М. С. Хрущева про передачу польському народові всіх культурних цінностей Польщі, які перебувають на території радянської України.

В дружбі і взаєморозумінні польської Речі Посполитої і Союзу Радянських Соціалістичних Республік, польського і українського народів - запорука миру і безпеки наших народів, опера нашого господарського і культурного розвитку. В цьому - зброя наша і непохитна твердиня слов'янського світу проти пруського заграбництва, проти німецького імперіалізму.

I. Depozyty.

1. Księgozbiór z Konflesu XX. Crartoryskich oddany w wienystry depozyt Uniwersytetowi Lwowskiemu z tym zastrzeżeniem, że w razie gdyby kiedykolwiek na ten uniwersytecie Lwowskiem zaprowadzono polski język, cały księgozbiór przechodzi na wydział, w szczególności Uniwersytetu Jagiellońskiego (Oryginał notarialnego aktu przejęcia księgozbioru znajduje się w Archiwum Crartoryskich w Krakowie.) Księgozbiór ten zawiera ok. 23.000 tomów.
2. Biblioteka Kapituły Lwowskiej otr. tam. oddana w depozyt Wydziałowi Teologicznemu Uniwers. Lwowskiego. Zbiór ok. 3.000 bardzo pięknych starodruków i inkunabułów w tym wiele drucków niemieckich Estreichrowi.
3. Wydawnictwa Polsk. Towarzystwa Historycznego (komplety Kwartaletnika Historycznego, Roczniki Zjazdów Historycznych Polskiej, Prace poświęt. Zakreśwskiemu, Komplety "Ziemi Crerwieńskiej, Bibliografia Kuchla w nowym wyd. i inne wydawnictwa) Rarzem moim licząc ok. 10000 zeszytów (łącznie broszurowane)
4. Wydawnictwa Towarzystwa Naukowego we Lwowie (obecnie jest znaczenie zlekompletowane) kilkanaście tomów.
5. Biblioteka Polsk. Towarzystwa Filozoficznego. (ok 1500 tomów)
- 6.) Tryw. Biblioteka Sp. prof. Twardowskiego
7. Księgozbiór Lanckorońskiej.
8. Drobne depozyty prywatne (Hejnowa, Pohreckiego i innych.) po ok 100-150 tomów.

II. Książki nieodrowne dla nauki i kultury polskiej, pisane przez Polaków i dla Polaków.

- a) Wszystkie książki polskie (wydawnictwa zbiorowe, seryjne, monografie, podręczniki) z zakresu języka i literatury polskiej, historii polskiej, ~~historji~~ sztuki polskiej, ludoznawstwa, geografii, historii druckarstwa i bibliotekarstwa polskiego. Zasadnicze podręczniki polskie z innych gałęzi wiedzy.
- b) Dzieła o charakterze bibliograficznych i biograficznych specyficznie polskie a to bibliografie (Zbiórki ^{polskie} najwięcej w 2 egzempl.) bibliografie powręgowe dyscyplin, katalogi i opisy bibliotek polskich (katalogi drucków, incunabulów i rękopisów).
- c) Periodyczne wydawnictwa ^(zbiorowe) polskie, jak Biblioteka Warszawska, Museum, Biblioteka Pisarzy polskich, Wzrostki wydawnictwa Polskiej Akademii Umiejętności i innych naukowych wydawnictw polskich, Biblioteka Narodowa, Kwartalnik historyczny, Rocznik literacki, Roznoszka Polska i inne wielkie wydawnictwa. O ile znajdzie się one w 2 lub więcej egzempl. 1 egz. manuskrypty zostawić.
- d) Zasobów dubletowych wrystkie wydawnictwa warniejsze polskie.

III. Ze starszych zasobów książkowych powinny być wyłączone podlegające rewiduacji książki, pochodzące ze starszych kłanitorów na ziemiach polskich, w pierorycie i w formie zbiorów pamiętników polskich, ród et druckowych, dyplomatów, materiałów heraldycznych itp. (herbarre) i t.p.

ry tytułowe. Takie zbiory programów wkołowych, a przedwrystkiewiczów juwentury, jako obraz kultury polskiej w porządkach 19 w.

Te starodruki powinny podlegać rewindykacji opierając się na wspomnianych pierwodruki autorów polskich, dalej egreuplary, pochodzące z dawnych polskich bibliotek (n.p. z Bibl. Zygmuntowa Augusta) z kuzgobionu kosciołowego waleriatoby mniej przedwrystkiewiczów bodaj najwiskry zbiór pism Starowolskiego, oraz wreszcie druków, mających charakter pamiątek narodowych.

Za pamiątkę narodową walerię uważać i jako taką rewindykować pod nazwą greceadyki łacińskiej Donata, drukowaną specjalnie dla Zygmuntowa Augusta do nauki łacińskiej.

Takie walerię wzięć pod uwagę bogaty zbiór starodruków i rękopisów, wywieziony przez Niemców gdzie znajdują się przeważnie i to starodruki polskich. One nie powinny być przywrócić do Łowicza, tylko pozostać w Polsce. Tam także ^{niektóre są to zbiory kartograficzne.}

Z rękopisów rękopiśmiennych:

- 1) Wzrostki autografy i listy pisarzy i uczonych polskich i artystów polskich (pamiątki narod.)
- 2) druk polskie, opatrzone rękopiśmiennymi wstawkami wybitnych Leo Polaków (n.p. egreuplary Michalczewskiego Konrada Walewskiego z wstawkami wstawkami Słowackiego.)
- 3). Znajdują się w zbiorach rękopiśmiennych katalogów bibliotek klasycznych na uśmiał rdzenie polskich.

4. Akta gospogodare liceii Surockiej, Pnemyckiej, Lubawoskiej, nesrowkiej, Pkrozowskiej, Fawoskiej, Bwiczewskiej i innych, oraz akta ~~z~~ iup solnych Wielicki i Bochni, wrescie wrytkie te rekopisowice iate-riady, dotyczące spraw wy liceii Polskich. Wrescie należałoby wyrewidykować biblioteki b. instytutów teologicznych, miedziowych do biblioteki po ucieczeniu wydziału teologicznego. Książki te, odnoszące się wyśzcznie do religii katolickiej obr. łac. w uderzej mierze w jęz. łacińskim i polskim, nie przedstawiają dla biblioteki Zwiazku Radzieckiego takiej wartości, jakby mogły mieć dla biblioteki polskiej. (zob. dalej na str. 6.)

Biblioteki Zakładów Uniwersyteckich.

Tu w pierwszym rzędzie wchodzi, w gęz książki, bezdane przyb. własności, powierzonego profesora, jako urodzonych, jako uobcych we swoie, wglacie takich, który nie są w możności wamym kortem przewieci Kuzgobiorów do Polski. W klawitorie to uciekhouis (a uiednego uioie w Babel. ucieu.) są przyw. Kuzgob. zbioru Witko wkiego, Staniaka sp. S. uogo. newickiego, sp. Janowskiu, które nie uale. się do Uniwersytetu, tylko były uajdowały się w gabinecie profesora na Uciu.

~~W klawitorie~~ Następnie podlegają rewidykacji książki Zakładów: Historji literatury polskiej, Historji Polski, Hist. sztuki polskiej, Zakładu języka polskiego w Łodzi, a z Zakładów Wydziału prawa, te książki, które odnoszą się do wrytkich dzieł prawa polskiego

W Zakładzie historii gospodarczej i społecznej (obecnie na katedrze polit. ekonomii (Matycki)) bardzo pełny zbiór materiałów odnoszących się do dziejów gospodarczych ziem polskich. W zamk. geograficznym niecierpi się bogata biblioteka prywatna prof. E. Romera wraz z obfitym zbiorem kartograficznym, która jako depozyt powinna podlegać rewizji kraj. (bliznyel dounych moze udzielic dr. Wyszowski). -

Niewiadomo na razie gdzie się znajduje biblioteka prywatna prof. Strzowskiego; jej również trzeba by przejrzeć.

W Bibliotece Politechniki Lwowskiej znajdują się w większej ilości komplety w-wa „Studia Mathematica”, które również (przy najnieźniej w znacznej ilości) należy rewizyjnie kować.

Osobny tryb stanowi biblioteka seminarium administracyjnego, zawierająca niemal wyłącznie książki i wydawnictwa prawniczo-administracyjne, odnoszące się do polski i polskiego prawa. Znajduje się ona w znacznej części na pl. Leatki, ale kilka pierwszych tomów jest w Ossolińskim, a część w piwnicy Uniwersytetu, gdzie są w porządku godnych warunkach (wilgoć, rurek woda!).

W zamk. Filol. francuskiej znajduje się biblioteka Ros. Tow. Przyjaciół Francji, porządkowana pod opieką prof. Orerego. Nie jest ona wcielona do zbiorów Uniwersyteckich

W Kwartale Socjetykowskiej jest bardzo cenna Biblioteka Poln. Tow. Orientalistyckiego, zawierająca wiele książek, także rękopisów i listów rękopisów wschodnich (arabskich i tureckich) (zgrup. do str. 4)

Wśród rękopisów rękopisów jest dość pokaźny zbiór materiałów histor. odnoszących się do r. 1848; stanowią one w szczególności pierwsze materiały historyczne polski i syponiewski państwa narodziły.

Również bez względu na dotychczas sprawy polskie akta cenzury austriackiej, a to części odwołania się do Polki i Polaków.

Te zbiory numizmatycznych — monety i medale polskie.

Zbiór ^{polskich} katalożek wojennych z l. 1914-20.

24

Biblioteki Zakładu Uniwersyteckiego

Skisporobiony przynależą poruczyłych profesora
jak: Wiskowskiego, Smogorzewskiego, Stasiuka,
Kuczmarskiego nie należące do Uniwersytetu.

znajdują się w kłoni. Dominiakowski.
Przebiega Prof. Romera w Zakładzie pedagogicznym kłoni
Zbiory: Biblioteki Zakładu hist. lit. pol.

- " " pol.
- " " hist. pol.
- " " fizyka pol.

Biblioteka Zakładu hist. społ. i gosp.
ma b. cenny zbiór materiałów, odnoszących się
do dziejów gospodarstwa ziem. pol.

Biblioteka Secjin. administracyjnego zarządu
nieomal wyłącznie historyczno-administr.
odnoszący się do Polski.

W Zakładzie Filologii francuskiej znajdują się
Biblioteka Tow. Paryskich Francji-

Scharf
George
Jun

206
Macaulay Lord

Lays of Ancient
Rome

by
Lord Macaulay

Illustrated by

London

1888

2) Liwoński zbior myśli — 25

składowi są na ul. : ^{Morosanin} ~~Morosanin~~ ^{Wrocław} ~~Wrocław~~ ^{Wrocław} ~~Wrocław~~,
Galeria Narodowa ul. kurwa, Museum pnie=
myślone, Zbior Bol. Onchoarius,
Museum Hist. m. kurwa. Towarzystwo Głównie
wyśledzić : obawę społeczeństwa polskiego.
Organizacji i wyższej Państwa (Rucianki, kotoni)
Główna podstawa zbioru Honoraria obaw : repr=
sy polskiego społeczeństwa. Należące z cosine=
żemiątkami, jak np. Zbior Onchoarius, i z
w namie gdyby dwóch zuchard się pora grau=
lacni Polaki, zbioru nasz byi przeważnie
o to Polaku.

W 1940 r. do Zbioru ~~zawarty~~ włączono zbioru heregu
instytucji prywatnej ^{osob} ^{osob} ^{osob} ^{osob} ^{osob} ^{osob}
Museum Lubomirskich, ^{canhu + Gollhorich} ~~Brunickich~~, ~~Bredunych~~,
Gobachowicz, ~~Pinnickich~~, ~~Kapitany~~ ~~Basinickich~~,
dalej ~~Dzbernickich~~, ~~Sokolnickich~~, ~~tyd.~~ ~~Gminy~~ ~~wyższej~~.

163X-117

8°

Zeromski
Stefan

Stefan Żeromski

"Ponad śnieg
bielszym się
stanie!"

Dramat w 3 aktach.

Str. 141 + 3 ulb.

Warszawa

Instytut
Wydawni-
czy
"Biblioteka
Polska"

1921.

Wybrusowanie, Przewalanie, Skowronienie... 26

le względu na to że pochodzenie i formacja
polski charakter historyczny one podlegają
przemianom i wszelkim bardzo różnym (z yżymu
niekiedy nawet administracyjnym i ideologicznym lepszemu)

275x197

4°

Biblioteka

Wilno-War:
szawa.

Biblioteka
imienia

Tomazsa Lana w Wilnie.

Odwitka z N: 8-9-10 „Bibliotekarza” z r. 1936/37

Str. 10+2 nll.

Muzeum Driedusychich praehistoriae,
 ethnographicae et linguisticae, et aliorum
 pro W. Dobrim. Driedusychich, unguentum
 et magister Driedusychich. Et alia familia
 zotivensis
 zbiony magis byi addone Alastemini
 Alastemini w Kisloue.

8°

Okotowicz
J.

Kraków

Zobacz:

Polsko - Amerykański
Kalendarz
dla wychodźców
na r. 1910

Utożyt.....

1909

Biblioteka Poliochui'ni

28

i Biblioteka Kolekcie Architekturny

Polshrej —

Krigiti volu nge si do kultury
polshrej.

204 x 140

Ze zbioru
Aleksandra Prusiewicza

80

Polsko-Amerykański Kalendarz dla wychodźców
na r. 1910.

Ułożył J. Okołowicz, Dyrektor
Pol. Tow. Emigracyjnego.

str. 198 + 2 ulb. + 1 mapa.

Nakładem
Polskiego
Tow. Emi-
gracyjnego

Czcionkami
Drukarni
"Prawda"
pod
zarządem
J. Jondro

1909

Laso wsiere Muzeum Prem. Artystycznego 29
jedna z najstarszych w Polsce instytucji tego
typu, z r. 1872. Rozwój jego p. inżen-
ryjnym stopniem wzrastany jest z dofa r. jami
Miasta i Rezerwa z wyjątkiem na każdy, w
każdej kategorii stopniem wzboga-
cają go dary i zapisy rodzin pol-
skich. Sprawozdanie z 20. XI. 1939
podaje liczbę eksponatów na 5411

Obecny stan wynosi eksponatów 17.572
Jest to ogromne powiększenie ilości
wynika z włączenia do muzeum
przedmiotów przemyśla G. W. X. X. X.
zdarzających w 1940 r. szeregu Insty-
tucji prywatnych państw jak:

- Muzeum im. X. X. X. Lubomirskich
- " " Brunickich
- " " Oleszowic
- " " Dębskich
- " " Gólskich
- " " Głuchowskich
- " " Głuchowskiego
- " " Kapituły Raciborskiej

oraz szeregu kolekcji prywatnych
polskich jak: Dębskich, Głuchowskich,
Wybrowskiego, Szaryńskiego, Kzewickiego,
Kowalskiego, Ułochowskiego, Szaryńskiego,
Kowalskiego, Ułochowskiego i t. d.
Z muzeum ściśle związanym
jest jego Biblioteka licząca
12.750 t. i przeznaczona
w przeważnym zakresie dla

Wzrost architektury, uczenia się sztuki przemysłowej
 artyst., zawodowych, dla artystów malarzy
 rzeźbiarzy, dekoratorów. Biblioteka wyposażona
 jest w bogaty materiał do nauki i
 do pracy wytwórczej w zakresie historii
 i technologii wszystkich rzemiosł, historii
 sztuki i przemysłu artystycznego.

Muz. przemysłu Art. w Kłujewie, kierując się zasadami
 we postawione sobie misję, dostrzegając
 w kraju przemysłu i rzemiosła w kierunku technicznym
 i artystycznym "wieloletni" i regularnie
 wydawane wystawy obrazujące rozwój danej
 gałęzi przemysłu i rzemiosła, także prowadzą
 do rury dla fachowców, odcepty. Stąd
 powstał zbiór prac i fotografii, 6000
 grafii i reprodukcji liternych. Muz. przemysłu Art. jest bogato wyposażone
 w inne środki: naukowe - pomiarowe, mierz. i
 sp. osobne pracownice fotograficzne z cennymi
 aparatami. W ogóle jako odrobina typ
 muzeum o szerszym zakresie społecznym jest
 niezwykle cenne związane z życiem kulturalnym
 narodu, który w swoim kryzysie go
 stworzył. Jest to jedyna w polsce instytucja
 przemysłu Art. poświęcająca zobrażeni

Делна книга позыци: ниски дини	
Примора ктюд. во време	
Учени	39.569
Во м Библиотера -	12.750
Презем прака во м не од градско	
Училиште општа библиотека, 10.02	
Гарна кривана плоча, 1902 -	2.290
Презем; 1902 -	3514
Училиште, 1902 -	3114
Трудна прени фотографира -	43
" " Консервација -	18
Јан. прени до господарств. -	268
Еврон до мизанури -	17.572

na ułamek, w tym miejscu, w tym miejscu
niektóre obrazy, z tymi obrazami
chronologicznie w tej samej grupie / pierwszy
art. JPR nr. wyjątkowo dwa kolory
Zegarów poczynając od najstarszych piasku
wielu, słonecznych różnic na mekhanicznych
wielu, w tym i tereków, w. forek

Списокъ имъ, 20. XI. 1938 г.
подаетъ къ Хитизу ии. р. обедини'а
директоръ ии. р. - ервс
на рн — 5411

Стан обсерв на ртзггг
Амурск 17. 572

Archivum Paistorve

Pierwotnie było to Archivum barn. Namiestnička
v gmachu Namiestnička.

Zanimb Meta uenitnie i gorkie, ogromny
duat senituta, alita ungha paistorves.
(6 30 letaf kary ungh mat ollavni roptnie
sre alita do Archivum paistu.)

Archivum ponasabo m. i. z bioi dokumentu
dotycajacych male polsko - rber Archivum paistu.
ponajmiej ^{z r. 1925} do gmachu ^{prosecutoru krol.}
^{z r. 1939} bolnery tam po ^{stworzenie}

do dwa wydziale: posuregolne grupy alitei
z Archivum i ulokobrali je nastepujaco:
I: II p. Kant. OO dominikania - alita kolej: sarave
Parte: III p. " OO Francuski. " kuratorjue
" " I p. " " beukove

Prois tjo zapeto: II p. u Karmelitu,
parte: pietro u OO Bernardyni
ora stonowo velle magaryn alitei na Pl. Km -
Kovkin. W Archivum byly rbniesi metry: ZAK Su.
Bolnery ze 187 sym polstem ve dvoie
suddali pilnie alitei procesoi komunistyckych,
ly nicei argumenty precis sedion i jroku-
ratoron, utojyl poarentorali i vyznisti ptem
na vstov.

Meiny, po vbroceni do dvoa stvori
alite kolejove - kolei, beukove - beukovi etc.
Alite vyzskore avstrielske jiceli do viedia
" " " polskie na Gdansk i Oliv.
Metryli evanjelickie do Poznania.

Przed opuszczeniem Łysej Terenicy przez wojnę niemiecką.
Zaczął się 1. I 1944 pakowanie Archiwum. W marcu
wyjechał do alba Archiwum Łysej do Tynicy, do
transportu tego dotychczasowej części alba Łysej Archi-
wum miejscowej (alba dotychczasowej historji Łysej).

Do powrotu swoje przysięgi do Łysej bolszewickiej
wyjechał do Tynicy i do Opawy (gdzie była niemiecka
część polskiej alba z lat 1400-1500 r) spe-
cjalny ekspedycja, która całość zawartości (z obropionymi
renty stannie) przenieśli do Łysej.

Obecnie alba te ponadkują się. Ponieważ
w archiwum moim już faktoryt się, a po-
nadkują inwalidzi soc. nie wstają
ani Łysej, ani niemieckiej ani polskiej
językiem kładą się, na oko numerami po-
nadkują. Ostatnio by nie pomógł tej pracy
manuskrypt bolszewicki archiwisty b. sturysa,
która opiewają się nieco - sytuacja.

Czyni się przygotowanie do wyprawy alba
Archiwum do Kijowa, ~~która~~ gdzie postać ma
Archiwum Centralne Moskwy.

By Archiwum istniejące specjalnie biblijoteka
archiwistyczna, która bolszewicki obracają na marku-
letury. Archiwum należy do NKWD.

Miejscowi archiwista państwowi Łysej - Tarnopola,
Sambore i Stanisławowie. Alba dwubójki
należy do archiwum Samborskiego.

Institut kartograficzny im. E. Romera
wydawał przed wojną mapy szkolne i jako
jedyne w Polsce rozpoznaje pod tym wzglę-
dem potrzeby całego kraju. Dział majątek
jego przejął drukarnia „Atlas”.

Rewindycja powinna objąć po-
zostały jeszcze do dziś tamże materiał map
polskich zachowany w formie

- a) oryginalnych rękopisów i rysunków
- b) płyt drukarskich
- c) oryginalnego materiału składanego
tych map (pozytywy i negatywy).

Rewindycja również należy powołać
jeszcze resztki biblioteki i zbioru map in-
stitutu, zachowane jeszcze w drukarni.
Część tych zbiorów została wdeponowana w r. 194
przez prof. Romera w rektorię geograficzny
uniwersytetu, gdzie resztki jej zostały wsta-
ty są specjalnie macerowane.

Materiał drukarski omówiony powyżej
nie przedstawia dla ZSRR żadnej wartości
ponieważ są to mapy wyłącznie polskie,
których nie da się nawet stworzyć w pol-
skich szkołach ZSRR ze względu na od-
mienną programy nauczania. Z bie-
żącym czasem zostanie on wzięty przez
drukarnię jako surowiec składany czy pły-
ty cynkowe do innych celów drukarskich.
Każda materiał w sumie wynosi kilka ton.

BIBLIOTEKA
AKADEMJI MEDYCyny
WETERYNARYJNEJ
LWÓW, ul. STALMACHA 1.

Lwów, dnia 1. marca 1944.

Do Biblioteki Zakładu Narodowego "OSSOLINEUM"

w e L w o w i e .

Na prośbę "Ossolineum" przedkładam relacje dotyczące działalności Biblioteki Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie w czasie II-giej wojny światowej tj. za czas od 1. wrzesnia 1939 r. do dnia dzisiejszego:

W pierwszych miesiącach wojny Biblioteka nie poniosła żadnej szkody tak w budynku, jakoteż i w samym księgozbiornie. Od roku 1940 rozpoczęła się zwiększona żywotność i-praca biblioteczna. Budżet na zakup nowych książek ustalono na 80.000 rubli. Jako bibliotekarze zostali zaangażowani od stycznia 1940 r. Mgr. Adam Borusiewicz, Wiesław Gorecki i Dr. Ludwik Grajewski kwalifikowany bibliotekarz i bibliograf/jako zastępca kierownika/, zaś kierownictwo Biblioteki sprawował nadal mec. Leonidas Nowicki. Ten fachowy personal przeprowadził dokładne skontrum całej biblioteki, wyeliminował dublety i zbędne dzieła, odpowiednio przegrupował w szafach i na półkach wszystkie książki zyskując wiele miejsca na świeże nabytki, zakończył całkowicie nowy inwentarz, spisał bibliotekę podręczną, skatalogował kartotekę autorów, doprowadził znacznie ku końcowi katalog działowy, przeprowadził wymianę i wysyłkę dubletów na szeroką skalę z pokrewnymi Instytutami, sporządził tymczasowy katalog krzyżowo-rzeczowy, uporządkował i udostępnił do pracy archiwum i magazyny, oraz przystąpił do pracy publikacyjnej. Nadto w dziale wewnątrzno-administracyjnym zaprowadzono ścisłą statystykę czytelników i wypożyczających i podzielono pracę na referaty: informacyjno-bibliograficzny, beletrystyczny i polityczno-ekonomiczny wraz z działem podręczników, skryptów i dzienników. Bowiem w marcu 1940 r. Biblioteka przyjęła od b. Towarzystwa Bratniej Pomocy Stud. Weterynarji dział beletrystyki /500 dzieł/, oraz podręczników i skryptów studenckich /650 dzieł/, zaś od czerwca 1940r. przydano Bibliotece również dział polityczno-ekonomiczny, wreszcie czytelnię gazet, którą urządzono na III. piątrze. Oba te działy całkowicie zinwentaryzowano i skatalogowano, przyczym dział beletrystyczny oprócz dotychczasowych "kart książki" i "kart czytelnika" otrzymał nową, trwałą i bardzo praktyczną kartotekę autorów. Bolszewicy - a właściwie miejscowi żydzi - skonfiskowali do "obłitu" w październiku 1940r. kilka książek naukowych - /Encyklopedję Ultima-Thule tom IIa /bolszewizm !/, Polski-Rocznik Polityczny, kilka roczników "Bel-lony" i "Przeglądu Kawaleryjskiego", oraz 5 małych broszur z zakresu uboju rytualnego !/, nadto 50 egzemplarzy beletrystyki /dzieła Żeromskiego, Ossendowskiego, Lepeckiego i inne/. Stan faktyczny księgozbiornu Biblioteki A.W. w dniu 1. lipca 1941 r. przedstawiał się następująco:

Ilość tomów fundamentalnej biblioteki naukowej		8.222	tomów
Ilość czasopism 117		3.079	" "
Prace doktorskie	3.980	}	
Dublety	422		
Książki popularno-naukowe	206		
Podręczniki rosyjskie i ukraińskie		4.608	" "
Biblioteka studencka naukowa		2.860	" "
" " " "		995	" "
" " " " beletrystyczna		}	
		643	" "
		553	" "
Książki polityczne		1.196	" "
		2.579	" "

razem			23.539 tomów.

W czasie okupacji bolszewickiej Biblioteka straciła około 70% książek beletrystycznych, których nie zwrócili niesumienni studenci żydowski i ukraińscy. Po przyjsciu Niemców budynek Domu Studenckiego został natychmiast obrócony na koszary dla wojska i z tą chwilą nastąpiły pewne niedogodności dla samej biblioteki. Zakazano wstępu do biblioteki studentom, a z czytelni mogą korzystać tylko urzędnicy i lekarze weterynaryjni. Nastąpiła także zmiana personalna, p. Nowicki wyjechał zupełnie ze Lwowa, kierownictwo biblioteki objął

od stycznia 1942 r. Dr. Grajewski przy współpracy asystenta Adama Borusiewicza. Biblioteka była początkowo podległa Komisarzycznemu Zarządowi Bibliotek Niemieckich we Lwowie, od kwietnia 1942 r. przeszła całkowicie pod zarząd Instytutu Weterynaryjnego. Wszyscy niemieccy dyrektorowie Instytutu bardzo dbali o bibliotekę, sprowadzili nowe wydania niemieckie ze wszystkich dziedzin weterynaryj i biologii, oraz kontynuują prenumeratę poprzednich czasopism niemieckich i francuskich. Tylko co dotyczy oprawy książek i czasopism robią oszczędności, nie pozwalając na oprawianie w półpłótno, lecz w karton! Bardzo ważną nowością w tym czasokresie jest sporządzenie katalogu wszystkich reprodukcji i ilustracji ze wszystkich czasopism i książek ilustrowanych, z których to ilustracji /chorób ludzkich i zwierzęcych/ korzystają obecnie w wysokim stopniu profesorowie i asystenci Instytutu, /nawiasem zaznacza się że jest to pierwszy tego rodzaju katalog ilustracji w polskich bibliotekach publicznych!/. - Z biegiem czasu z powodu poszukiwań kwater dla oddziałów wojskowych starano się bibliotekę całkowicie usunąć z budynku przy ul. Stalmacha, lecz wszystkie te zamiary rozbiły się o stanowczą i zdecydowaną odmowę ze strony kierownika Biblioteki, musiano tylko polubownie opróżnić salę biblioteczną na trzecim piętrze gmachu w grudniu 1943 r., a książki i szafy przeniesiono na drugie piętro i tym samym zeszpecono nieco estetyczny wygląd i smak w głównej czytelni salii. - Na skutek zakulisowych starań Ukraińców został od lipca 1943 r. zredukowany asystent biblioteczny Mgr. Borusiewicz, tak że w tej chwili jest tylko jeden urzędnik biblioteczny w osobie kierownika i bibliotekarza, zaś wszelkie zamiary obsadzenia wakującego stanowiska przez niefachowe siły spotykają się z niezłomnym sprzeciwem kierownika. W końcu nadmienia się, że kierownik Biblioteki stale broni i broni polskości placówki naukowej, a jako fakty niech posłuży to, że wewnątrz biblioteki są wszystkie napisy w języku polskim, używa się pieczętki z polskim napisem, na ścianach biblioteki za obu okupacji nie wisiał żaden portret dyktatorów, a wszystkim studentom-Polakom robi się jak najdalej idące ułatwienia z korzystania na miejscu lub wypożyczania książek do domu.

Przedkładając niniejszą zgodną z prawdą relację, Kierownictwo Biblioteki Akademii Weterynaryjnej we Lwowie żywi niepłonną nadzieję, że dokument ten przyczyni się kiedyś do naukowego opracowania stosunków biblioteczno-oświatowych we Lwowie w czasie drugiej wojny światowej. -

Kierownik Biblioteki A.W.

L. Ludwik Grajewski
/Dr. Ludwik Grajewski./

Protokół

Zehoni konsultacyjnego Komisji eksperckiej dla pomysłów
 polskiego odcina kulturowego przy Wydziale kulturowo
 oświatowym Związku Radzieckiego Polaków w Łodzi dnia
 23 sierpnia 1945 r.

Obecny 15 osób: prof. Masur, dr Fejnyk, prof. Zylinicki,
 prof. Głogowski, dr. Janajewski, dr Bochenicki, dyr Peiny,
 dr Kleinig, dr Janowiczowa, dr Lichonicki, prof. Podla-
 cha, ks. Rykas, dyr Grossman, dr Pajzacki, Brona.

Do zagajenia przez dra Fejnyka i wyznaczeniu przez
 uczestników co do kompetencji; wszyscy komisji obecni
 zgodzili się na Komisji eksperckiej dla
 pomysłów polskiego odcina kulturowego, obierając na swo-
 ich dra Bochenickiego prof. Głogowskiego i Pajzackiego a
 dra Pajzackiego na przewodniczącym Komisji eksperckiej.

Do wyjazdu na Komisji zehoni w najbliższym czasie
 dojechać do Warszawy i dra T. Pennera z Nowo-
 dego Komisji Oświaty, URSS powołano się opierając
 i podaniu danych:

- Ossolinem - prof. Głogowski; dr Pajzacki
- Instytutu Literackim - dr Janajewski, dr Bochenicki
- Bieli Szw. Politechniki - prof. Geister, inż. Miszajewski
 dr. Lichonicki
- Muzum Dnielofrydlich - dyr Kuchel; w. dr. Kocun

Archivum Bonisbon - v. Glasenow

Archivum Mijski - dr Skonek

Museum Sneydona - dr Majerska, ul. Pięć

" Głogom - dr Kleiny, dr Jędrzej

Galeria Mijska - dr Gütter, dr. Hornung

Towarzystwo Mijskie - dr Soltyś

W sprawie nawiązania współpracy

Komisja AICOM - ~~ul. Pięć~~ dr Wysocki

Powiatowy Wydział Kultury - ul. Pięć

Prof. Głogomier proponuje, byj dci powiem uscis o
zawieszeniu kulturalnym domu. Dniowo ic uscis oca
opracuje Komisja o składowi: prof. Głogomier, ul. Głom-
mon, dr Hornung, radca Jędrzej, ul. Pięć, dr Uhorock
Ks. Byles pownie sprony zabytia kulturalny: powi o po-
wznowieniu s i Ks. Arzykistupem.

W olgostwiej pownowe jidne sprony pownowy pbrstwyj
m. domu (imi. W. Sneydona), mednt polski z najslusniej
s i w Zakoci, zaryskiem zabytia m pownowe: Pocher,
Tarnopol, Lumbor, Stawisno, Drahabyr.

Dniowo jidnymidni zrosly co moia z polski
dobro kulturalne: nowy zrbime pow Polski i dr
Polski, by dce u polski pomiedom i wroci sta-
nowice ze uscis na wsiacidi pomiedom mowdom.

Pracownicy: Tarcian Piskorki.

W wykonaniu uchwał Komisji Kijowskiej odbyło się we Lwowie, dnia 13-go września 1945 r. posiedzenie, na którym ustalono sposób ich wykonania. Z Polaków obecni byli tylko dwaj mianowani, którzy zastrzegli się, iż nie przedstawiają nikogo i są tam tylko na podstawie rozkazu.

Osolineum
Parlament } Na zapytanie o zdanie swe oświadczyli:

1/ że gdyby kto z nich był ministrem spraw zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej takiego "daru" nie przyjąłby;

2/ że Ossolineum znane jest na całym świecie, który wie, że ocalało ono w czasie wojny, teraz trzeba będzie ogłosić, że po wojnie przestało ono istnieć.

W rozmowach prywatnych ze stroną sowiecką dano do zrozumienia, że Polska powinna silnie naciskać, a wszystko albo bardzo wiele będzie mogła uzyskać.

W argumentacji trzeba podnieść:

1/ że Ossolineum obok Rapperswyłu było jedyną instytucją narodową w tym najwłaściwszym sensie, jako stworzone i utrzymywane przez Naród, który nigdy nie uzna i nie zrozumie jego konfiskaty. Jeżeli Naród w okresie najcięższej martyrologii nie zapomniał o Bibliotece Załuskich i innych zbiorach naukowych, tym bardziej nie zapomni o Ossolineum.

2/ W interesie współżycia narodów leży, aby tak niezbędny i niezastąpiony warsztat pracy naukowej nie pozostawał poza granicami Państwa i nie przypominał tego, co w obopólnym interesie powinno być z pamięci wykreślone.

3/ Z chwilą zmiany oblicza narodowego Lwowa, po odejściu Polaków, którzy poza nielicznymi wyjątkami nie zamierzają tu zostawać, Ossolineum traci we Lwowie rację bytu. Mowa polska nie będzie tu znana tak, jak w Kijowie, gdzie bezcenne materiały do dziejów i kultury polskiej leżą od lat bezużytecznie. A cóż mówić o Ossolineum, które dzięki swemu długiemu istnieniu, chlubnej działalności naukowej i opublikowaniu

katalogów i opisów swych zbiorów, jest znane nie tylko całej nauce polskiej, ale i zagranicznej, jako jedno z głównych źródeł informacji o Polsce.

4/ Ofiarowanie Ossolineum w całości i pozostałego mienia kulturalnego Narodowi Polskiemu, byłoby gestem, który by wywołał w Polsce a zwłaszcza w Warszawie jak najlepsze wrażenie.

5/ Polskiego charakteru instytucji, który uszanowali nawet Niemcy, nic nie zdoła zatrzeć, i odmawianie do niego prawa Polsce musiałoby być uważane za szczególny akt złośliwości. Tak samo nie leży w niczyim interesie ograbianie zbioru polskiego z materiałów dotyczących terenów, na których kultura polska przez kilkaset lat dominowała.

6/ Wysuwany ostatnio argument, że zbiory są związane z terytorium którego są wykwitem, nie znosi krytyki, gdyż zbiory tworzą ludzie i bez Polaków nie byłoby zbiorów, które oni dla siebie przede wszystkim tworzyli; skoro propaguje się wysiedlanie części od wieków żyjącej tu ludności, nie można jej odmawiać prawa do jej dorobku kulturalnego i własności duchowej.

Dzieło likwidacji Unii lubelskiej wymaga szerokich horyzontów i nie może być załatwiane ani krakowskim targiem ani rzucaniem ochłapów.

W czerwcu 1945 r. personal polski Ossolineum otrzymał telegraficzne rozporządzenie z Prezydium Akademii Nauk w Kijowie, wygotowania "terminowo" spisu "najrzadszych rękopisów i rzadkich wydań" autorów i wybitnych działaczy polskich. W sierpniu została uformowana specjalna komisja ukraińska lwowsko-kijowska, z zupełnym wyłączeniem Polaków w sprawie przygotowania "daru" dla Polski. N.b. podobną komisję stworzono dla muzeów lwowskich.

We wrześniu komisja ta zebrała się w Kijowie, ustaliła zasady wyboru i wyznaczyła komitet wykonawczy, w którym uczestniczyć miało kilku pracowników polskich z wyłączeniem jednak polskiego kierownika biblioteki. Na zebraniu konstytuującym komisji we Lwowie kilku członków ukraińskich usunęło się, m.i. z powodu pominięcia Polaków, pozostałym podano do wiadomości zasady, według których ma się dokonać wybór książek. A więc druki, które ukazały się na terytorium Z.S.S.R. czyli na wschód od linii Curzona, nie wchodzi pod uwagę, odpadają zatem wszystkie druki lwowskie, wileńskie itd. poza tym te, które dla narodu ukraińskiego mogą mieć znaczenie; ilość przewidziana pierwotnie 30,000 tomów, podwyższona później do 50,000 tomów, wybór czyli przeglądnięcie 500,000 tomów, z jakich się składają opracowane zbiory Ossolineum, miał być dokonany w ciągu 7 dni //!. Personal polski miał tylko wykonywać roboty związane z wyborem i wyłączeniem oraz przeniesieniem książek, natomiast decyzja, kierownictwo i kontrola została powierzona ukraińcom. Lokale, w których odbywało się pakowanie były zamykane i personel polski nie miał do nich dostępu. Dla starodruków, tj. dzieł wydanych przed 1800 r. sporządzane były spisy, które podlegały kontroli i dopiero na ich podstawie przeprowadzano wybór, który z kolei poddawany był powtórnej kontroli, a wyłączone druki szły pod klucz. W praktyce wygląda sprawa tak, że wyeliminowano wszystkie druki polskie i obce, które pojawiły się we Lwowie, Wilnie, Kijowie, Berdyczowie,

Poczajowie, Brześciu, Grodnie, Supraślu, Minsku, Kownie, Rydze, Królewcu, Przenyślu, Chełmie, z druków polskich te które w jakikolwiek sposób mogą się wiązać z Rosją, Tatarami, Turcją, Wołoszczyzną, Litwą, Czerwoną Rusią, Białorusią, Podolem, Wołyniem, Podlasiem, przy czym zastosowano dość oryginalne kryteria: np. Akt abdykacji Stanisława Augusta, ponieważ nastąpił w Grodnie odpada, wszystkie druki dotyczące dyssydentów /m.i. polskie druki z Królewca dla Mazurów pruskich, bracia czescy / mowy sejmowe posłów i senatorów z ziem wschodnich Rzplitej, czasem ich synów /np. wojewódzic kijowski/, dzieła autorów zwłaszcza dawniejszych podpisujących się "ze Lwowa", "Sambora", "Drohobycza" itd. odpadają również. Czasem zachodziły szczególnie jaskrawe wypadki, np. zakwestionowano akt założenia loży masońskiej Wielkiego Wschodu w Warszawie, druki lesznieńskie /np. Komenskigo jako bohemica/, urzędowe wydania austriackie, dotyczące zachodniej Galicji, cała konfederacja barska, korespondencja dyplomatyczna, dotycząca rozbiorów Polski. Nie brano przytem pod uwagę rzadkości druku - wśród zakwestionowanych 30% przeszło to unikaty - nie brano pod uwagę indywidualnych cech egzemplarzy /np. pochodzenia z bibliotek królewskich, czy też wybitnych uczonych z ich notatkami, egzemplarze autorskie z poprawkami autorskimi itp./. Strona polska została zupełnie pominięta, dyskusji żadnej nie dopuszczano, na perswazje odpowiesziano brutalnie. Jedna z rozmów z najbardziej miarodajnym reprezentantem strony sowieckiej taki dała rezultat: 1/ przedstawiciele polskich do komisji nie dopuści, gdyż byłaby wtedy rewindykacja, a nie dar, który jest wyrazem niezrozumiałej zupełnie wspaniałomyślności narodu ukraińskiego; 2/ na uwagę o oficjalnej deklaracji Bażana na uroczystościach grunwaldzkich, opublikowanej w prasie sowieckiej odpowiesziano, że "całe mienie kulturalne" tak właśnie należy zrozumieć; 3/ na uwagę że Ossolineum jest swego rodzaju świętością narodową odpowiesziano, że grób Chmielnickiego jest większą świętością i da-

no do zrozumienia, że Polska jej nie uszanowała /?/?/; 4/ na uwagę, że zbiory Ossolineum nie przedstawiają dla nauki ukraińskiej większej wartości, są natomiast nieodzownie potrzebne Polsce, odpowiedziano, że Polacy mogą przyjeżdżać do Lwowa na studia; 5/ na precedens z Kijowem, z którego zbiorów polonistów ^{poza Polakami} nikt nie skorzystał i od 30-tu lat żadna publikacja ukraińska ich nie uwzględnia, odpowiedziano, że winę ponosi Piłsudski, który nie puszczal Polaków do Z.S.S.R.; 6/ na zarzut o groteskowy wybór obiecano interweniować - bez skutku.

Stan faktyczny w chwili obecnej tak się przedstawia:

- a/ kończy się pakowanie 50,000 książek, stanowiących 10 % opracowanych zbiorów Ossolineum;
- b/ wyłączone są a limine kolekcje Pawlikowskich i Baworowskich;
- c/ wyłączone są wszelkie druki obce, choćby od wieków w polskim pozostające posiadaniu;
- d/ wyłączona jest polska prasa codzienna, której największy zbiór w Polsce ma właśnie Ossolineum;
- e/ nie uwzględniono dotychczas zbiorów:
 - 1/ rękopisów i autografów,
 - 2/ graficznych,
 - 3/ kartograficznych,
 - 4/ muzycznych,
 - 5/ przedmiotów pamiątkowych,
 - 6/ muzealiów, rozproszonych w 1940 r. po innych muzeach lwowskich.

Wnioski praktyczne:

- I. Akcja dyplomatyczna o pełną rewindykację wszystkich zbiorów polskich.
- II. Akcja prasowa, podkreślająca znaczenie zbiorów lwowskich dla Polski.
- III. O ile dar dojdzie faktycznie do skutku, nie odrzucać go, ale przyjąć odpowiednio chłodno, jako pierwszą część rewindykacji.
- IV. Zbiorów nie rozpraszać, ale skoncentrować je narazie w Krakowie.

M u z e a:

W r.1940 w następstwie polityki komasacyjnej zwinięto we Lwowie szereg muzeów /Muzeum Lubomirskich, Muzeum Diecezjalne łacińskie, Muzeum Ormiańskie, Muzeum Gminy Żydowskiej, Muzeum Historyczne Miasta Lwowa, Muzeum Stauropegii, Muzeum Dzieduszyckich /dział etnograficzny i prehistoryczny/, Zbiory Orzechowicza, Zbiory Pinińskiego, Zbiory Brunickiego, szereg zbiorów prywatnych/, których zbiory poszły przeważnie do magazynów pozostawionych trzech muzeów. Lokale zwiniętych muzeów obrócone zostały przeważnie na inne cele, wskutek czego powierzchnia zajmowana przez zbiory muzealne w stosunku do stanu z 1939 r. zmniejszyła się o 40 %.

Do skasowanych w r.1940 muzeów należały zbiory Lubomirskich w Ossolineum, z których rozdzielono przeszło 20,000 okazów między Muzea: Historyczne, Przemysłu Artystycznego i Etnograficzne oraz Galerię obrazów.

Na dar dla Polski postanowiono wydzielić polonica. Znowuż personal polski fachowy został użyty do robót mechanicznych, decyzja była wyłącznie przy ukraińcach.

Praktycznie wyglądała ta akcja następująco:

W Galerii obrazów na 4,000 płócien zaproponowano początkowo 300 polskich - obce były z góry wykluczone - z czego większą część odrzucono a limine, tak że komisji przedstawiono ich tylko 130.

Z tego zakwestionowano szereg płócien. Kilka przykładów:

Dzieci Matejki: za ładny obraz na prezent;

Widok Zakopanego Stanisławskiego: sovieticum ze względu na pobyt Lenina;

Portrety Starzeńskiej, Gerarda, i Lubomirskiej Vigée-Lebrun - dzieła obcych artystów, związek z Polską przypadkowy i nie istotny;

Juliusza Kossaka dwie kompozycje podwarszawskie /pendenty/zby piękne, co najwyżej oddać jeden.

Zresztą lepszych płócien polskich nie odda się, gdyż są potrzebne do sali polskiej w Galerii. Natomiast prywatnie lansuje się myśl

odsprzedania ich lub wymienienia ze zbiorami czeskimi, jugosłowiańskimi itp.

w Muzeum Historycznym: Portret królowej Eleonory - zatrzymać, była królową nie tylko Polaków, ale i Ukraińców.

W Muzeum przemysłu artystycznego: odpadła porcelana korecka, baranowiecka itp., jako ukraińska, pasy słuckie jako białoruskie, meble gdańskie jako niemieckie.

Rezultat określić można praktycznie jako skandal, a dar ten składający się z kilku ^{skrzyń} bezwartościowych wybiórek bez większego ryzyka należałoby odrzucić, jako ubliżający powadze narodu i rządu.

Z końcem marca 1946 r. bawiła we Lwowie komisja ministerialna z Kijowa, która zajmowała się sprawą skontrolowania czy sposób opakowania "daru" jest "kulturalny". Ze strony polskiej podniesione zostały zarzuty zawarte w powyższym zestawieniu, ale bezskutecznie /pocz.kwietnia/, natomiast nieoficjalnie i cicho wyrażono wątpliwość, czy przesyłka w ogóle dojdzie do skutku. Również ze strony polskiej zwrócono uwagę na konieczność odpowiedniego zabezpieczenia transportu przez danie konwoju. O ileby na ten temat doszło do dyskusji, na ten punkt powinien ze strony polskiej być położony odpowiedni nacisk, najlepiej z zaoferowaniem własnego konwoju.

Заст. Директ. Львівськ. відділу
Бібліотеки АН УРСР
Пархоменко М. 43

НАКАЗ № 62

по Академії Наук УРСР
15 серпня 1945 р.

м. Львів.

Призначити такий склад Комісії по відборі культурних цінностей в Львівського відділу Бібліотеки Академії Наук УРСР для передачі Польщі за розпорядженням Голови Ради Народних Комісарів УРСР товариша М.С. Хруцова від 23.УП-ц.р. за № 779:

1. КИРИЛЮК Є. П.	- Голова Комісії/
2. ЗДАНЬЧИЧ Б. І.	- Ст. науковий працівник Інституту Мовознавства ім. О.О. Потебні/секретар комісії/.
3. МЕХЕНКО В. О.	- директор Бібліотеки АН УРСР
4. ДУРАТ В. Г.	- дійсний член АН УРСР - директор Львівського відділу Бібліотеки АН УРСР.
5. ВОЗНИК М. С.	- Дійсний член АН УРСР.
6. СВЕНЦІЦЬКИЙ І.	- Зав. Львівського відділу Інституту Мовознавства.
7. ПАРХОМЕНКО М.	- Заступник Директора Львівського відділу Бібліотеки АН УРСР.

Президент Академії Наук УРСР
академік - О.О. Богомолець.

Згідно:
Зав. Секретаріату Президії
АН УРСР

/Козачевич/

Тир. 16 пр.
17 УШ-1945 р. зч

44

П Р О Т О К О Л

засідання Комісії по відборі культурних цінностей з Львівської Бібліотеки АН УРСР для передачі Польщі.

Книги / від 9.IX.1945 р. ✓

Присутні: тт. КИРИЛЮК, МЕЖЕНКО, ВОЗНЯК, ПАРХОМЕНКО

Ухвалили:

- I. Прискорити передрук списків раритетних видань, використавши для цього всі можливості.
- II. Комісії у Львові вилучити з фондів Оссолінеума раритети та стародруки за списками завізованими комісією.
- III. Вилучити з фондів Оссолінеума для передачі Польщі польські книжки XIX - XX стол. за винятком тих, що надруковані на території СРСР, а також тих, що змістом своїм зв'язані з вивченням Західної України та України взагалі.

В першу чергу вилучити для передачі Польщі видання творів видатних польських письменників і вчених, а саме: Міцкевича, Словацького, Красінського, Фредро, Красіцького, Крашевського, Коженевського, Виспянського, Качковського, Асника, Реймонта, Конопницької, Ожешко та інших.

Встановити такий порядок відбору книжок:

- 1./ Книжки XIX - XX ст. ст. відбирати з полиць, записуючи лише інвентарні та інші шифри, за якими після відправки книжок у Польщу, можна буде зробити відповідні помітки в інвентарях і каталогах.
- 2./ Відібрані книжки переносити в окремі кімнати для пакування. Пакування книжок для відправки у Польщу доручається спеціальній групі робітників Львівського відділу Бібліотеки АН УРСР за призначенням дирекції Бібліотеки.
- 3./ Для відбору книжок з Польщі утворити комісію під керівництвом академіка М.С. Возняка в складі т.т. М.М. Пархоменка, Кордуби, Крип'якевича, Свенціцького, Генсьорського і Янчака, Ольшевича, Пайончківського.
- 4./ Для прискорення цієї роботи відкликати з відпустки всіх робітників Оссолінеума, припинити всю іншу роботу і використати кожного по призначенню Комісії.

У. Комісія вважає за необхідне визначити такі орієнтовні цифри відбору книжок для передачі в Польщу:

1. По XIX - XX ст. ст. - 20.000 кн.

2. Стародруки - 10.000 кн.

2/82
7/13 3/62

УІ. Термін закінчення роботи по відбору книжок встановлюється один тиждень від дня повернення академіка Возняка до Львова.

УІІ. Відібрати для передачі Польщі автографи видатних польських письменників і діячів за списком визначеним у п. Ш. цього протоколу.

Голова Комісії : /-/ Кирилюк

Секретар : /-/ Пархоменко

110 20+

5

ЛЬВІВ РИНОК 101,

АКАДЕМІЯ НАУК 45

АКАДЕМІКУ ЩУРАТУ =

КИЄВА 42803 35 2 11000 = ВЦ ТЕРМІНОВО
ТЕРМІНОВО СКЛАДІТЬ СПИСКИ РУКОПИСІВ
ТА РАРИТЕТНИХ КНИГ ВИДАТНИХ
ПОЛЬСЬКИХ ДІЯЧІВ ФОНДІВ БІБЛІОТЕКИ
АКАДЕМІЇ НАУК ЛЬВОВІ І НАДІШЛІТЬ
ТЕРМІНОВО КИЇВ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ПИТАННЯ

ПРО ПЕРЕДАЧУ = УЧЕНИЙ СЕКРЕТАР
КИРИЛЮКИ+

Контр. Телюга

КИРИЛЮК ТАУ

01/6

Академія Наук Укрїнського Секретар
Київ

46

Повідомте нас Терміново на Кіровоградську вулицю
виправити стоски рукописів + фізичні книги вказаних
процесних ділової та в інших розмірах-кількості?

9/11/45

РНК—УРСР

АКАДЕМІЯ НАУК
УРСР

Київ, вул. Короленка, 54.

СНК—УССР

АКАДЕМІЯ НАУК
УССР

Київ, ул. Короленко, 51.

Телефони: 4-06-80

к/а-1137

Київ, 20 липня 1945 р.

ДИРЕКТОРУ ЛЬВІВСЬКОГО ВІДДІЛУ БІБЛІОТЕКИ
АКАДЕМІЇ НАУК УРСР

дійсному члену АН УРСР В.Г.ЩУРАТУ.

Надіслані Вами списки рукописів та раритетних книг видатних діячів польської культури слід переробити. Всі рукописи та книги, зв'язані з проблемами вивчення історії Західної України та історії всієї України, повинні бути залишені у Львівському відділі Бібліотеки АН УРСР.

Списки рукописів та книг для передачі в дар польському народові прошу скласти і подати на затвердження Президії АН УРСР не пізніше 5 серпня ц.р.

Також необхідно 75% кожної назви всіх видань польською мовою "бібліотеки Осолінських" вилучити з Бібліотеки і за відповідним актом переслати до Києва для передачі в дар польському народові.

ПРЕЗИДЕНТ АКАДЕМІЇ НАУК УРСР
академік

О.О.Богомолец/

Львів, дня 12 грудня 1945 р.

Заступнику Директора Бібліотеки А.Н. УРСР

тов. Гнипа

у Львові

Ваше письмо від 10-ого ц.м. я одержав вчора і по озна-
йомленню з його змістом, а також книговими матеріалами, які в нас
залишилися, повідомляю оцим, що приложу всіх зусиль, щоб Ваше пору-
чення було виконано. Вважаю однак моїм обовязком звернути Вам
увагу на оці деталі :

I. Вибір 10,000 томів польської літератури з обсягу історії, еко-
номіки і польської літератури буде вельми трудний тому, що ця
ділянка була досі найсильніше експлуатована. В самих тільки
роках 1940 і 1941 вислано з них до Києва нількнадцять тисяч
томів самих найціннійших.

II. Поважаним булоб продовження строку, бо в короткому часі до 1-го
січня вибір не дасться перевести відповідно і згідно з поза-
гом Академії, особливо, що праці над висидкою книжок до Польщі
ще не закінчено.

III. Всеж таки буде зроблено все, щоб праця в окресленому строці
було виконано, а разом з цим прохаю :

- 1/ видати наказ негайного ремонту світла в магазинах, якого
в них немає,
- 2/ забезпечити поміч поломених виключно для цієї праці в кіль-
кості 12 чоловік до 1-ого січня,
- 3/ наказати постачити скрині, цвяхи, матеріал для упаковки, як
також подбати про фахівців при пакуванні. Цими справами пови-
нен займатися господарчий віділ.

Заведуючий Сектором

/ Др. Гембарович М.Т. /

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTERSTWO OŚWIATY

Warszawa, dnia 6. marca 1946 r.

49

Nr. G.M. 873/46.

Spr.: Książek profesorów
b. polskich wyższych
uczelni we Lwowie.

D y r e k c j a
Filji Kijowskiej Ukrainskiej Akademji Nauk
_w_e_L_w_o_w_i_e_
U.S.S.R.

Ministerstwo Oświaty deleguje i upoważnia niniejszym starszego asystenta Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Poznańskiego Ob. Franciszka WOKROJA do zabrania i przewiezienia zbiorów Profesorów: Dr. Jana Czekanowskiego z Uniwersytetu Poznańskiego i Dr. Jerzego Manteuffla z Uniwersytetu Warszawskiego czasowo zdeponowanych w czerwcu ub.r. w magazynie Filji Kijowskiej Akademji Nauk we Lwowie przy ul. Ossolińskich.

Księgozbiory te przekazane zostały w formie depotu do użytkowania katedrom przy Uniwersytecie Poznańskim i Warszawskim.

Wobec tego Ministerstwo Oświaty w Warszawie zwraca się do Dyrekcji Filji Kijowskiej Ukrainskiej Akademji Nauk we Lwowie z uprzejmą prośbą o wydanie i ułatwienie w przewiezieniu tych księgozbiorów delegowanemu w tym celu i upoważnionemu Ob. Fr. WOKROJOWI, który z tym pismem zgłosi się w Dyrekcji Ukr. Akad. Nauk we Lwowie.

Dyrektor Gabinetu Ministra

/M. Józefkiewicz/

Рада Міністрів УРСР
Академія Наук УРСР
Київ, Володимирська № 54

№ 1069

15 травня 1946 р.

ДИРЕКТОРУ ЛЬВІВСЬКОГО ФІЛІАЛУ
БІБЛІОТЕКИ АКАДЕМІЇ НАУК УРСР

Дійсному члену АН УРСР В.Г. ШУРАТУ.

Копія : Директору Бібліотеки Академії Наук УРСР
Ю.О. МЕЖЕНКО.

Надсилаючи при цьому копії постанови № 776 Ради Міністрів УРСР від 6.IV.1946 р. " Про додаткову передачу історичних і культурних цінностей польського народу Тимчасовому Урядові Національної Єдності Польської Республіки ", за дорученням Президента прому Вас :

- 1/. негайно зв'язатись з Львівським Обласним Управлінням Міністерства Лісової Промисловості і скласти угоду на виготовлення до 1-го червня 1946 р. 950 ящиків для пакування цінностей, що відправляються до Польщі.
Ящики для книг за порадою Ю.О. Меженко прошу замовляти розміром 0,75 x 0,75 мтр. Щодо ящиків для 32 експонатів Львівського Історичного Музею, та 31 картини Львівської Картинної Галереї, - розміри ящиків для них просимо одержати в зазначених установах і в угоді відповідно їх замовити. Після виготовлення видати без оплати, оскільки вартість виготовлених ящиків Львівського Історичного Музею і Львівської Картинної Галереї увійшла в загальну суму коштів, що асигнуються Академії Наук УРСР.
- 2/. Потрібно форсувати відборку 100 тисяч книжок для передачі і відправки в Польщу, відповідно до вказівок Директора Бібліотеки Академії Наук УРСР Ю.О. Меженка, з тим, щоб в найближчий час всю роботу було закінчено і разом з експонатами Львівського Історичного Музею і Львівської Картинної Галереї було відправлено до Польщі.
- 3/. Належні за постановою Ради Міністрів УРСР 139750 Карб. зараз одержуються в Міністерстві Фінансів УРСР і цими днями Вам будуть переказані.
Прошу необхідні витрати по відборці книг і по виготовленню ящиків проводити за рахунок власного кошторису, до одержання асигновань з Києва.
- 4/. Полотно, картон, папір, дрiт і цвяхи маєте одержати на місці по нарядам, які цими днями ми одержимо в Держплані і надішлемо до Вас.

Додаток : Постанова № 776 Ради Міністрів УРСР.

Керуючий Справами
АН УРСР

/ Сільвестров /

stawodubi

russ

wowodubi

51

1) mytane

ω 417 skrzynekach

34.464
(ω 79 skrz.)

7.068
(ω 25 skrz.)

108.537
(ω 313 skrz.)

2) sfakowane

ω 165 skrzynekach

7.041
(ω 36 skrz.)

—

60.340

(ω 129 skrzynekach)

razem 41.505
stawodubiów

7.068

russ

168.877

wowodubiów

1/XV 1946.

Lapakowaw

23/2 - 7/8

stanow.

7.041

+

nowogr.

49.861

= 56.902

27/8 - 31/8

-

6.937

= 6.937

7.041

+

56.798

= 63.839

Skorzynek

23/2 - 7/8

36

+

104

= 140

27/8 - 31/8

-

16

16

36

+

120

= 156

of Secura. Handwritten.

S Bryn 52

Prisier N. 825

19. VI. 946 Mben

13

4

5

62

65

~~13~~ 9

132

~~17~~

145

Standard Union

19.825

Miss

7.068

Howard

74.033

~~99.896~~
99.926

2
62
65

Bemerkungen der Verwaltung

Zahl d. Bände

Signatur

Signatur

Friststempel

Friststempel

Aus der **Staatsbibliothek zu Lemberg** bestelle ich auf **1 Monat**
Titel (Verfasser mit Vornamen), Erscheinungsort und Jahr:

Aufl., Band, Jahrg. usw.

Der nach Aushändigung des bestellten Werkes mit dem Tagesstempel versichene Schein gilt als Empfangsschein

Bei Bestellungen für den Lesesaal ist hierher **LS.** zu schreiben.

Vor- und Zuname:
(Eigeh. Unterschrift)

Stand:

Wohnung:

Handwritten notes and numbers: 890251, 8902, 89445, 89480V

Zahl der Bände

Eingangsstempel

Name des Entleihers
(Vom Besteller auszufüllen)

Bitte den Bestellschein mit Tinte auszufüllen!

I

15639 st. dr.

18825

34 464

	standr.	skps.	⁵⁶ nowok.
50.000	76	—	177
100.000	52	24	88
	<hr/> 128	24	265
	<hr/>		
	417 skrzyń		

16.7.46

Herodotus

Powell, J. Enoch. The manuscript S of Herodotus.

A.; B.; G.; L.; N.; U. 122 B

The classical review, 51 (1937), p. 118—119.

10. 000

Start. 18. 639

18. 639

57
10000

-

34. 574

100. 000

18. 825

7. 008

74. 023

34. 464 + 7. 008 + 108. 537

150. 009

Graecia archaeologica

Lemerle, Paul. Chronique des fouilles et découvertes archéologiques en Grèce. (Plates XLIX—LXIII).

B.; G.; L.; N.; U. Arch. Inst.

Bulletin de correspondance hellénique, 60 (1936), p. 452--489.

Tytuł

- 1) Literatura naukowa 70% }
 - Historja i liter. polska 75%
 - Histor. i liter. innych narod. 12%
 - Inne nauki 13%
- 2) Literatura piękna 30% (z tego polska 18% inna 82%)

Języki

- Polski 55%
- Niemiecki 20%
- ruski 18% 15
- Łaciniński 7% 54
- Angielski 5%
- Francuski 5% 434
- Inne 2%

Rok wydania

- do 1850 r 30%
- 1851-1900 45%
- 1900-1939 25%

Konserwację przeprowadził(a):

IRENA DELIMATA

Wrocław, data 22.05.2000

©prawy wykonał(a)

GRZEGORZ KUKOMSKI

Wrocław, dnia 22.05.2000

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Ostatnia 17

60-102 Poznań

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82